

عنوان مقاله:

آبخیزداری در ایران: تاریخچه، تکامل و نیازهای آتی

محل انتشار:

فصلنامه مهندسی و مدیریت آبخیز، دوره 11، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

جمال مصفايي - استادیار، پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

داود نیککامی - استاد، پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

امین صالحپورجم - استادیار، پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

به منظور دستیابی به توسعه پایدار، طرح‌ریزی یک برنامه مدیریتی صحیح ضروری است. هدف اصلی این پژوهش، بررسی تاریخچه، وضعیت فعلی و نیازهای آتی مدیریت حوزه‌های آبخیز به‌عنوان واحدهای اصلی مدیریت سرزمین در ایران است. بدین منظور، ضمن ارایه مفاهیم آبخیز و مدیریت حوضه، ساختار تشکیلاتی، فعالیت‌ها و رویکرد فعلی آبخیزداری در ایران بررسی شد. همچنین، برای تبیین اهداف پژوهش، نحوه نگرش و انجام مدیریت آبخیز، برای چهار مطالعه موردی در داخل و خارج کشور (دو نمونه داخلی و دو نمونه خارجی) مورد مقایسه قرار گرفت. سیر تاریخی آبخیزداری در ایران بیانگر آن است که نشانه‌هایی از تغییر رویکرد از یک نگاه مکانیکی سنتی به سمت نگاه مدیریت سیستمی در حال تکوین است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که برای عملیاتی شدن مدیریت یکپارچه سرزمین در واحدهای مدیریتی تحت عنوان آبخیز، تشکیل شورایی با مضمون شورای عالی آبخیز که سلامت حوضه را با رعایت اصول توسعه پایدار در راس اهداف خود قرار می‌دهد، ضروری است. همچنین، برای بهبود فرایند مدیریت آبخیزهای ایران، مواردی از جمله تشکیل سازمانی واحد و قدرتمند برای مدیریت آبخیزها، اصلاح ساختار سازمانی فعلی و ایجاد کمیته‌هایی با مضمون شورای آبخیز، حکمرانی مشارکتی آبخیز و ایفای نقش تمامی ذی‌نفعان حوضه در سیاست‌گذاری‌ها، به‌کارگیری الگوی واحد و مناسب مدیریت آبخیز، توجه به موضوع مقیاس حوضه و تدوین راه‌حل‌های بلندمدت و پایدار برای مقیاس‌های مختلف زمانی و مکانی، تغییر نگرش نسبت به ماهیت اقدامات آبخیزداری از فنی-مهندسی به مدیریتی پیشنهاد شد.

کلمات کلیدی:

توسعه پایدار، حکمرانی مشارکتی آبخیز، شورای آبخیز، مدیریت یکپارچه آبخیز، مقیاس حوضه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1153240>

